

שאלות ותשובות

הרמ"א

הוא האטל הנדול אשר האיר עיני ישראל בספריו היקרים, דרכי משה, הנהגות ארבעה
שע, תורת המצות, תורת העולה, ועוד, וביותר בתשובותיו. ה"ה הגאון הנדול
רבינו **משה איסרלש** זצ"ל, סקראקא יע"א:

נדפס בהאנויא ת"ע, ובאכשטרם תע"א, ומני אז יקר נמצא:

וען שבכל הדפוסים הקודמים ציינו בתשובות רבות, שימצאו בתשובת רש"ל, ולא הדפיסום בה, והיה כל
המבקש לדעת דברי התשובה יזכר לחפש בתשובות רש"ל, ע"כ שמעתי לעצת גדולי תורה, להדפיס בה
כל אלה התשובות מתשובות רש"ל, המצוינות בהם פתחות, והיה המפר שלם לא יחסר כל בו:

שם הצעיר משה בן א"א כמחיר אלעזר אחי הגאון המחבר וללה"ה מכובד בכבודו . להיות דודו . ובכן לכבוד הדוד . אשכח תהלת יסודו :

זאת הברכה אשר בך משה . מאתו תצא תורה מורשה . אליו יובא כל דבר הקשה . באר הטוב לפרשה . היכב לרורה לחקרה ולבארה . כי מאתו תצא

התורה היתה בקופה בלא אוזנים . עד קם איש הבינים . ויקרא שם המקום מחנים . ויהי ברוחו פי שנים . פתוח עינים ופתח חקיה . כל העולם נברא לו

אשר לא תתרו ויגידו תבנים . זה האיש משה בעינת נעלמים . מר דתרו עם כל ראשי בשבים . אשר שם לילת לויים . הסיר מסוה פיעיניו . בתורת האל ה' ויאר

שם שם הקום צדיקים ומשפטם . ואת דבר ה' הקום . עץ חיים למחויקים . אשרי כל בו דבקים . ההולכים בתורת ה' ימים ולילה לא יחשה . ליבור נא תורת

בושה בלא פסק טעמא . מראה פנים לטורח ולטמא . באר כל רוי עמקא וכונימא . בתשובה חשובה שופה . מלאה על כל גזרותה ונדרושה . ויתנה לגולה לבני ישראל

לפני ירה דור הרים . אורו ויווי אורות מאדים . דבריו מאורים ומצומסים . בתומים ואורים . וכוונה ודיקיע סודורים . השעימינו שמן דבש וסולת . וכאמר בן יקא אשר ברבים קהל

בני ציון חקרים הסבולאים . בפר . לשמוע ודבטו תפיצים ובאים . בעשוותו לתורה ציצים פריים נאים . כיום הרשעש ממולאים . נפה לבו לעשות לעולם עקב . טלי מעלותה הפינים בישראל ויחלקם

ישראל בשני שמות אשרך שלבך וכותם . הרשבות החביבות שהיו גנוות עד הנה בעיניך לראותם . מפריים לאבול ומיטיהם הכתוקים לשחותם . כן תונו לחותם בנעום ה' וברככי משה לילך באורותיהם . ולעמוד בשערי ירושלים הבנויה על שפתים . עם כל בני ישראל על צבאותם :

* ככל הדבסון הקדמון נעמטו כל השמות של מנהג רמ"א ז"ל מנעכו במשיבות רמ"א ז"ל . ונדפסו אמשטרדם בקבו לתקן קנה ונדפסו לבקו קיניסם המון ליהו דכרס מקושען מן השבט . נכ השמיט סבורה אלה עליהם . קלו סלגו סבול מ"ל דכבו ונטיעו הרמ"א ז"ל . ולהנה סהולסם סהם סדפטי כל הסבנות סהספס סקוקס . סננוסם עלי קילור וספססס . וסמולו חין מקום לקונסם המון : דבורים סווארשא

לוח המפתחות

א	על דבר פקידת שלמן מתקיים למקום על סוף שיבת בלחודים ועולם לשמי האלילות והם לזכרים פת למתן השמים הם לריך נעלים :
ב	אם שהמקרא עמלה סממלה סבטי בני בינה סמסס מה . אם מותרת לנעלם סחדים :
ג	ספר הלי זכר מירוסם אבי סמיו חי מקרו רלוי או מוסוס :
ד	הסוכה מהרמ"ל ע"ז : (ומחברס דפסיכוס סקודמיס) להגאון מהרמ"ל ז"ל על ענין סיגורא ומראים . לה נדפסס סחשונות :
ו	הסוכה מהגאון מהרמ"ל להגאון המחבר בענין סיגורא :
ז	חזר הגאון המחבר לכתוב להגאון מהרמ"ל ע"ז . וסוכסם מולה והסכה מותרת על תמוד סממל סיונים :
ח	השלים סוכות ענין ירוסם אבי סמיו סבטי"ו לעול :
ט	מה ססמר ולא נדפסם סחשונס מהרמ"ל ס' מ"ס :
י	ישראל וכויו סוחפס ח"ך יס לזון אס סכויו סר למסממ דין ישראל :
יא	כח ססנללס מדבר בענין רדיסם שלוס לגודל אהד :
יב	סללה סוואלה ס' ח"ס על אסמו סחשונס מהרמ"ל ס' ל"ג :
יג	סוכות מהרמ"ל על זס (ומחברס דפסיכוס סקודמיס) :
יד	ספס על ענין זס סגלון סמ"ד סירן ז"ל מבריסס :
טו	סוכה על ענין זס סגלון סמ"ד קלמן סוירמיס :
טז	סוכה ע"ז ממסכ"ד אליעזר בר מנוס :
יז	על ענין סגלון סמוכד סחשונס מהרמ"ל ס' י"א :
יח	פל ענין סכיוס והספיס פיוס (ומחברס דפסיכוס סקודמיס) :
יט	מי ססבר בית וכו"ס סמסכר לחזר סמיו סלמלה אס סוכור :
כ	לואס סקימס סוקר סנרס גודס לו סס סמט . וכסטרע לו נ"ה סחורו רולס לחזר סלומר סלס קן סיס דמס סמולס :
כא	הסוכה סגלון סמסכר בענין סכיוס והספיס סחשונס מהרמ"ל ס' ז' :
כב	סוכה על מועד סלונס וביטול סודול :
כג	סחמרת סכר נעלמי חי סלממס ליהוס סבן סכר :
כד	כל מודות סמסוק . וע"ל ס' ס' :
כה	סוכה סגלון סמ"ד סרלס בן סגלון סמ"ד סכנל ז"ל על ענין ס' סחיוס סחשונס מהרמ"ל ס' ל' ו' . רלס זס מדס עוד פל ענין ססוקי ס"ל סס ס' כ"ד :
כו	אסטרופוסים אס סס כ"ל סלון סרלס מקרס ערב סד סכיר :
כז	מס סכיוס סכס על סוכים סכר מלס סחיוס סס זין ססס . וסל סכין ל' :
כח	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
כט	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
ל	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לא	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לב	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לג	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לד	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לה	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לו	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לז	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לח	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לט	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לך	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לם	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
לנ	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
סא	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
סב	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
סג	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
סד	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
סה	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
סו	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
סז	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
סח	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
סט	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
נ	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
נא	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
נב	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
נג	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :
נד	סוכה סגלון סמ"ד סכין ז"ל :

לוח המפתחות

קב פ"ד הסמנה חמין שמוילין סקדיות בערב ואח"כ חורין וכוותמים סקלה. ובקלה המקומות מליקין יומר שספספה כותים שמה אח פי החטור כבית:

קג מי שגד על בני צנת לרה עד י"ג שס ורח שובא לירי מכשול אי יטול להקרו:

קד שנים שצורו לרס צוררים לטוניהס מודשים ואח"כ נמלא וצור לרס הכושב פסול לשורשס של הנכבצ והובע אומר שיקח לו מורשס אחר:

קה ענין מסירס מועטא נבג:

קי שומר שכר סהיה ססקדון עם שלו ונשקר כסיבס עם שלו והליל דכרים אחרים שצמד זס ואחסס חיבס לל סליל אס חיוב לשלס:

קז שאלה צדיבור חוס' פ' הדרוע והלחיים. עוד שאלס פירוס סוניל נרהס נמחן וסוה נכפטיס ס"ק דעירובין והלכס דיוס של שלמס:

קח מי שנשפצד ככתובס בח"ח יבדלל ורשות ללכס כע"כ אי שרי ללכס כע"כ:

קט צרי רלובין טועיניס טענות רבות על בית אביסין וחוקה. ואחס טוענת ללכס שלל נקשס סלח חכוק וכמשפט רק כפני ע"כ וטענת הרבס:

קי א' שיש צירי שובר על מקלה כתובס אשס אביו ורולס לקיימו ע"ס עד אחר מן העדיוס סלח כפני סלחס:

קיא חתיכה עור איוזא סמלח עם סאר כשר וממלא אח"כ אוחס איוזא טריפס:

קיב מי שיהיב בדעוול גרסס אששו ומחס בתוך חמון אי יורשס:

קיג י"ב שאלות מפורזות כסס והכס כפוסקי וסאבוטס עליס, מחן נכפס לעיול כ"י ל', והובולו לקמתן ס' ק"כ"א:

קיד שאלס מק"ק ברוין כדבור חוס' פ' ל"ס מירוס סוה:

קכו סמבוס על דיבור חוס' ופסגס ה"לכס סלח כלשר סיניו סלומדים סספרדיס כספר כן לב:

קכז אהס שירסס סך גדול מאביס ובעלס הפסידו אס יוכלס להסחיק כמה סהחס יירס קודס נביית סכחוס:

קכח שרש בין אחרון מורכב דסכול והדס מלרלס דכשר:

קכח אס בן הכן יאמר קדיוס על קדיוס במקוס אגליס על אכ וחס:

קכט אס מותר לסתום ולסגור כשכס ספר סכחוב שמו על דפיו מכחון:

קכ אס מותר ללפלל צעיר לובלין כהסחפס סס סידודים:

קכא חטובות לב' שאלות ככ"ה ק"ג לעיל:

קכב מי שאין לו יד סמלל אס חיוב להניח ספילין דימיט, שאלה זו ש"ל אחרו כט מהר"ר לב ז"ל כסיהס בחור:

קכג רב סהויטת מספררס אי אחרין צו דינל דמלכותל דינל:

קכד ארון טוהנין כזרוס מדיטת סיהר כסחס ייוס, אס נאמירס ללחרים:

קכה סיהר לעבות מופס לפעמיס כשכס כליס ודלית כמו סעה יסחיוס כליס:

קכו עעכ ללשון סנג כבא מעורב ארמיס ולס"ק, ממחר"ר יהודס מפורו"ס:

קכז עוד אחרת סמגלון מהר"ר יהודס:

קכח על ענין זס מהגלון סמכר לבגלון סהר"ר יהודס:

קכט עוד להגלון מטהר"ר יהודס מפורו"ס:

קל עוד סמגלון סמכר כענין זס להגלון מהר"ר יהודס:

קלא ה' שאלות ונחובו ענין מי סמכשל כמולאי שכס אחר סכדיל ללכול ארון סעדיין לל סכדיל:

קלב סשה שאלות מפורזות:

א חקן אח"י חיוב כחלסו ונכפילין יומר ככק"ס:

ב סקידה אשחו ציוס נלחו לדרך סהוח נגד כמנרל:

ג ז' כריסס ככסודס ג' כשכס א"ש"פ סלין פניס הדשות:

ד למס חין מנדין כשטומיין שובועס ולסחיוס מיד:

ה אס לומר רלס יעלס ויבא כשממטיין סכעודס כמולאי שכס וכמולאי רלח מודס:

ו מיווס ככפני מדיטת ודחובות:

ז כש"ע כז"ח ס' ו' גלחס ככוחר למס ככביטן ז':

ח כש"ע כז"ד ס' ק"כ גלחס ככוחר דכריו ככויטו סימן:

ט שחלס כמ"ס כצרת סחטת כ"ב ס"ד:

י על ענין מולייח, ויכוס עם ככלון ספר"ל ז"ל:

יא שאלס כציר אהס עשו חקיס סלח לקבל רב ממוך לעירו:

יב שיש לו ד' קורבס כציר וכסיוס רוי"ס לקבל אחר סיסס:

יג סס כציר וסוה חמון סרכ כממ ויש לו קורכס מנל אששו כציר. ארץ דוט:

נה רב אחד עשרס סל נס הימן סלח כדח ורלו לנדמו:

נו כיטול סכדיו סהוח ממכר"ס קודשו וממכ"ר חליס ומס"ר יעקב:

נז עוד על זס ממחר"ר מנוח:

נח עוד על זס ממחר"ר יוחנן כריווס והס"ר שלמס:

נט עוד על זס ממחר"ר סרונינילל ומס"ר מחר ספורווחס וסיוס כדלי סוה לכסוקן עליו:

ס לווחס ש"ל סהור כמז כביה וליה רולס ליקן לרבי סיית גס להסכיר דירסה ללחרים. גרסס ככסות מרסס ל סמ"ע: סחוקי אכ כשר לכסווס וסס חס אורח אויר כשכס קודס ל' יוס:

סא קידושין על בן מותר לתומרת אי מושטין לקידושין:

סב ככב לשני גדולים סכחשורו כקצטות להסקיטס ממריכס:

סג ככב כענין טענה לכדס"ג קלויולל אימחי רשאי:

סד אהס זקוקס ליכס וחקקדס ללחר קודס סמללס:

סה סמיון מרס מלחס כחוקת כגזוס ומרס סרוכובן חקיס לו ורלובין מכחישו:

סז על ענין אחיוס עיניס:

סח סומל אי סדרס ככחובס. מחסותס מהר"ל (וכספרס דסס"ק):

סט על סהחוקי דלעיל כסי' כ"ח ממחר"ר יהודס מפורו"ס:

ע סומל ככחובס אי' סרל, ודכפס ככחובס מהר"ל וע"ל ס' מ"ט כסי' ט':

עא כענין רלוי אי נמכר ככשו' רל"ל מ"ט וע"ל ס' ד' ח':

עב ערב סלח ככחובס חמון מושוס וסערב סכס ממי סכחערב כדור:

עג כמי עיר גדולס ככשו ונחמו כעיר קמנס סהיס למסמחס.

עד ואלח כן גכרו כמי עיר סקטנה ורו"לס לתמוח ככס:

עה סכרס שטוענין עליוס סמכויס כעטות מחמת סככר מזויף:

עו על פניו כמי עיר גדולס ככזכר כסי' ע"ג ממחר"ס פדווחס:

עז אס עיר מוהליס מוהרים למול חיטק אהס כשכס:

עח סכרס כעניניס כק"ס ורלו אכ כ לבולל מכה ירושס דלורוי:

עט עוד מזה סעיין:

פ על דבר סכרלת איווזת כשכס דרטי ע"י כוח:

פא שומפיס סהטנו סיטולק אהס מן סכס לו ריווחס מנפוחו ואלח"כ אירע סיוק ככחוסות סלכסס עשכרו, אס רלובין חיוב ככפסס סוה לקבל חלקו:

פב אס לר"ך ליוס נר סשכס ככחוס סמוך למדות ככמדליקין סמוך לכחמ או על סכלתן דוקא:

פג שאלס מק"ק בודין קולל סלכויס וקולל סגריס סכחשו כחברת ג"ח ורלו אח"כ לחור כזומיס עומרס עובר סחוקס כל קולל לעמלו. אס יוכליס לחור ככס:

פד טכובס סמגלון סמכר על ענין זס:

פה א' נקרה סמו יעשיס ונקרל לכס סעדיס ח"ך יס לכוכבו כנס:

פו אורח הכס לעיר סיזרלל אחד דד סס אי חוסר. (וע' סס"ח) שאלס כוללס ענין אחד סכספסר עם סכגדו ופען אכ כ סכוכרס יי ירלח ממלטיטת וסיוק סיניס לו וסעשס כן ורונס סיטלס לו סיוקויו:

פז סכק כצור כמי נקניס סרס ולל סכסע עד סילדס ציון כמכירס למסכורס ליתו:

פח א"ד טען על חכרו סככו ככישוק לילס ולמחר סך להכר לקטול עליו:

פט עריכס על רלובין כענוט סכר חוב נמור סמחמ נדויח ומחס כס סמיון כמסך זמן ספריון סרס כז ס"ך ליד סבעל ורו"לס סערביס לפיזור. עמלון ככסור של רלובין סהוח ספור מכס סהיח נדויח סלח ככס עדיין ליד סבעל סגס סס ספוריס:

צ חכס סמלללל ככפס על חתיכת כשר מלוח, סכובס ממחר"ס מפורו"ס, וע"ל סימן כ"ח:

צא אחר הוליא ספו על נס נגד חקנת וגירת ר"ח:

צב יורכ סמלרלס כזווחת מוריוס וקיבל עליו כמ"ה לקיימת אס יוכל לחזור כו:

צג אס ככובס נכביס ממיס כלחס סכפכס מככס כעלס כמיו:

צד על סצילת סיוולת וחס לר"ך כפרוס ליל מ"ח וע"ל:

צה עשר סכובות לעשר שאלות נכפסו לקמן כסימן ק"ג:

צו סטוענת מליס עלי מלחמ נרשס כעמיס. סכובס ממחר"ס אככז. וע"ל כסי' ל"ז:

צז כחס יומר כמכריס ועוד, שיש כחס לפלות ונמלל כמקוס כמתי מרלוח סככריס:

צח איס שיש לו חולי סלובן כ"ת ועי"כ ל"ג ויכל לעזור עמלו ומספיק ממיד חיל יעשס לק"ס ולהעסי לויכנס לככ"ג:

צט אהס סמדיליקיס עליו כבינו אס חיוב ללרות כרות מוכס א"י שחיס מנכר עליוס:

ק סשה עשר שאלות מפורזות כסס והכס כמכר"ר:

קא כתי עכס על פ' יסודי סלך סמכס למלחמס וסכרס סס: